

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Íde intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A mértékletességről.

Alakítsunk mértékletességi, józansági egyesületet! Ez egyesületeket első sorban a lelkészek, tanítók, orvosok vannak hivatalva megalakítani.

Szeretjük a külföldet utánozni — nos tehát Svéd-, Norvégország, Anglia, Németország már messze haladt e téren és mi a legmélyebb közönnyel nézzük, hogy hazánk igen értékes és legnagyobb számú osztálya, a munkásosztály és a falusi nép miként lesz a szesz áldozata. A szesz kis mértékben is káros, ha élvezeti szergyanánt használjuk, hát még minő méreg a szesz, ha ez mindennapi táplálékul szolgál.

Majd minden munkás szeszszel táplálkozik; — reggel éhgyomorral pálinkáskenyér, ezzel megy munkába, gyermeke iskolába, délben, este sült krumpli, élénkítve, fűszerezve 1—2 pohár pálinkával. Munka, sovány étel és pálinka: ez a mindennapi sorrend. Természetes, hogy ebből a pálinka a legkedvesebb — ebből fogyaszt munka előtt, közben és után, azért, mert abban a hitben van, hogy a pálinka erőt és meleget ad a testnek,

ebben az önámító hitben él a munkáság egész serege és a tanult emberek között is igen sok. A pálinka nem ad meleget, a melegségérzet csalódás, melyet az idegek hűdése idéz elő; nem ad erőt, az izmot sorvasztja, az izmokban fájdalmakat okoz.

A pálinka nem tápszer, tápértéke igen csekély és kétes. Egy karaj kenyérben több tápérték van, mint egy liter pálinkában, és az a munkás, ki egy adag pálinkát vesz 12 fillérért: az pazarló, mert testfejlesztő táplálékból, darából, főzelékből 10—15-szörös tápértéket vehet. Ha pedig hozzászokott ez italhoz, akkor nem csak ő, családja és egész háztartása sinyli meg ezt a rossz gazdálkodást, hanem még az ártatlan utódok is.

Az iszákos szülők gyermekei a 3—4-ik nemzetségben is bűnhődnek a pálinkáért, iszákos ember gyermeke búskomor, hülye, vízfejű, eskóros lehet, hajlamos az öngyilkosságra. A pálinka rossz tanácsadó, a családi élet ördöge, megrontója, a ki vele barátságba lép, az nyomorba jut, anyagilag, — testileg — családja a 2—3-ik nemzetségben kihál tüdővészeleni szanatóriumokban, tébolydában vagy börtönben.

Elmebetegek 33%-a iszákosság áldozata.
Hülyék 75 " " "
Bűnösök 42 " " "

Hol sok szeszt (pálinkát) fogyasztanak, ott sok a tüdővész, nagy a halálozás és kevés a katonai szolgálatra alkalmas egyén. A törvényhozás talán finanziaális szempontokból ez idő szerint a szeszfogyasztás elleni küzdelemben nem vesz intenzíve részt; kétszeres feladat hárul tehát a társadalmilag szervezett mértékletességi egyesületekre; ha ismerjük a veszélyt, úgy hazafias kötelességünk, hogy a veszély elleni védekezés módjait keressük. Ezt pedig egyesületekbe tömörülve érhetjük el a legjobban.

A vármegyei tisztviselők országos kongresszusa Tátrafüreden.

E hó 29. és 30-án fognak a vármegyei tisztviselők a kies Tátrába összeseregleni, hogy országos kongresszusukat ott megtartsák. Ebből az alkalomból Szepesvármegye nemcsak a vármegyei tisztviselőket, de a főispánokat és a szomszédos törvényhatósági bizottságok tagjait is meghívta a kongresszusra, mely különféle ün-

Zabka a szoba ajtaján egyszer kopogtatást hallott; de nem mondotta, hogy szabad; mert úgy vélekedett, hogy a tolózár, mint rendesen, most is jól elfedi őt az alkalmatlan látogató elől.

A vendég erre a maga erős kezét a kilincsre illesztette s az ajtó felpattant s a roskadozó ember színe előtt megjelent a rimaszombati polgármester, kit érczes hangjáról a kanonok azonnal megismert.

A két daczos ember itt békült ki ebben a kis szobában, magának a kath. papnak kívánságára, a ki könyvek közt vallotta be Szügyi Gábornak, hogy ő egy alkalommal olyan vakmerő és indulatos volt, hogy fel akarta költeni a reformátusok Krisztusát! Töredező hangon kértek egymástól bocsánatot s jól esett lelkének, hogy ezt a napot megérhette.

Zabkát 1842-ben temették el Rozsnyón. Hogy tagja volt-e Szügyi annak a küldöttségnek, a mely 1849-ben Grabbe elé járult a szabadkai pusztára? hirtelen nem tudom megmondani.

Az ötvenes években is nevezetes szerepet játszott a város társas életében: mindnyájan jól tudjuk és élénken vissza tudunk emlékezni, mennyire meggyűlt a baja különösen *Katinszky Gusztávnal*, míg az jónak látta a sátorfáját felszedni és Kassára távozni Rimaszombatból.

Szügyi Gábornak tulajdonítják azt az ismeretes nyelvbottlást, a melyet valaki a *Koreska József* megyefőnök asztalánál elkövetett, mikor

TÁRCZA.

Szügyi Gáborról.

Mikor két évtizeddel ezelőtt kedves szülővárosom történetével tüzetesebben foglalkoztam, sok olyan akadálylyal ütköztem össze, melyeket leküzdenem teljes lehetetlenség volt.

Ilyennek tekintetem a régi városbírák és polgármesterek élet- és jellemrajzát, a tisztviselők működésének méltatását, a miben segítségnyújtani nem akart senki.

Mikor *Szabó György* meghalt, arról a fejlettebb napi sajtó tudomást szerezhetett; de nem így áll a dolog Szügyi Gáborral, a kinek forradalom előtti szereplését s az abszolút kormány alatt kifejtett hazafias működését — valljuk be — a feledékenység homálya fedi, pedig unokája: dr. Bernát István, a kegyeletes utókor számára bizvást megszerezhetne egyet mást.

Szügyi Gábor állítólag 1790-ben született s a szabadságharcz előtt Rimaszombat városának rendőrkapitánya volt.

Családi épülete ott állott a piacon, a róm. kath. plébánia s az iskola között s egy keskeny kis utca vezetett el mellette a mostani Szentpétery-utczáig.

Szügyi Gábor erélyes ember lehetett és vas-tag nyaku kálvinista, mutatja a néphagyomány, a mely a mai napig ismeretes az öreg emberek

előtt. Unokáival magam is játszadoztam az udvarában úgy hatvan esztendővel ezelőtt.

Emlékszem, hogy a kath. egyház urnapi körmenetét nem valami nagyon respectálta és mikor a forradalom előtt *Zabka Márton* a felmutatott oltári szentséget körülhordozta, hát a vargák a piacon keresztül vitték a penetráns szagu nyers bőröket s a hajdukat nem állította az utca sarkára, pedig a plebános hol esdekelve, hol fenyegetőleg lépett fel a rendőrkapitánnyal szemben.

Megtörtént azután egyszer, hogy a kath. plébános is visszaadta a kölesönt s a maga vasas hordóit nagypénteken javíttatta ki a plébánia udvarán s éktelen zajt csapott a bodnáraival.

Szügyi Gábor rögtön átküldötte a maga hajduját és megkérdezte a mérges katolikus paptól, hogy az Isten szent szerelmére, mit művel?

Zabka erre félvállról azt üzentte vissza, hogy fel akarja költeni a reformátusok Krisztusát!

A hosszas torzsalkodásoknak a rozsnyói püspök azzal vetett véget, hogy Zabkát 1838-ban behívta a káptalanba, a mivel irodalmi érdemei is voltak és a hol több évig ájtatos élettel fejezte be tevékenységét.

Ez időtájtban történt, hogy Rozsnyón egy kanonokot meg akartak gyilkolni s az ő kártársa: az öreg Zabka teljesen elveszítette a szemévilágát és folyton zárt ajtóknál várta az előre sejtett jótékony vendéget: a halált.

nepségek és kirándulások keretében fog megtartani.

A kongresszus iránt országosan nagy az érdeklődés s mint értesülünk vármegyénkből is sokan készülnek arra. Ugy halljuk, részt vesz azon vármegyénk főispánja és alispánja is családotul.

Tájékoztatásul a vármegyei tisztviselők országos közlönyéből közöljük:

Az egyesület vezetőségének e kongresszus előkészítése körüli munkájában értékes anyag áll rendelkezésére. A fényes sikerű herkulesfürdői konferenciánál, majd a körülmények szerencsétlen összetalálkozása révén a jövőre elodázott balatoni kongresszus előkészítésénél szerzett tapasztalatok, az előkészítő-bizottság érdemes utbaigazitásai és főleg a szepesmegyei tisztikar s lelkes alispánja: Neogrady Lajosnak szakavatott tanácsai és kész koncepcziói mind oly tényezők, melyek biztos garanciát nyújtanak arra, hogy a konferencia rendezése és egész lefolyása sima és zavartalan lesz.

Ha pedig most mindehhez még hozzávesszük azt a lelkes érdeklődést, amelyet a megyei tisztikar az előző éveknél is fokozottabb mértékben tanúsít a konferencia iránt s ha hozzávesszük azt is, hogy konferenciára előadókul mily jeles erőket sikerült megszerezni, joggal hihetjük, hogy ez országos konferencia fényes sikerű lesz.

Általános tudnivalók.

Ami most már a részleteket illeti, az eddigi végleges megállapodás szerint

a konferencia napja:

junius hó 29-ike (Péter Pál napja), vagyis az a nap, a mikor az egyesület a szokásos évi közgyűlést tartja. Ugyanez nap s ugyanez alkalommal tartja meg Országos egyesületünk ez évi rendes közgyűlést is, még pedig tekintettel az egyesület 10 évi fenállására,

jubiláris diszközgyűlés

formájában, melyre — miként a konferenciára is — az Országos egyesület ünnepélyesen meghívja

a belügyi kormányt,
az egyesület tiszteletbeli elnökét
és tiszteletbeli tagjait.

A tátrai konferencia házigazdai tisztét

a szepesmegyei tisztikar fogja ellátni s e tiszteletből kifolyólag a szepesi tisztikar meghívja minden egyes vármegye tisztikarát és a vármegyei főispánokat is.

A konferencia és jubiláris diszközgyűlés színhelye Ó-Tátrafüreden lesz, ugyanitt lesznek a kapcsolatos ünnepségek

is, nevezetesen a jubiláris diszebed és az alkalmi táncmulatság.

I. Ferenc Józsefet a klenóczi sajt jeles tulajdonaira figyelmeztették s ő Felsege azt kérdezte, hogy a sajtot hogy kell enni? mire Szügyi Gábor nagy garral azt mutatta, hogy a zöldjét le kell hámozni s azt mondta, hogy „den Grüne musz man weckwerfen!“ a mit sokan a császár főhadsegédére értettek, a kinek éppen „Grüne“ volt a neve.

Azt a szelenczét is Szügyi Gábor mutatta be a fiatal uralkodónak, a melyet dr. Tóth-Pápaytól örökölt a város, a miről e lapok hátsábjain egyszer magam is megemlékeztem.

Szügyi Gábornak sok szomorúságot okozott fiának: Balázsnak tartós betegsége, a ki a pesti tudományegyetemen az orvosi pályára készült, azonban azt nem fejezhette be s otthon meghalt az ötvenes évek végén.

Az apa 1860-ban hajtotta örök álmra fejét, az egyik leányát: Lidit *Dapsy Vilmos* ügyvéd, a másikat Terézt (?) *Bernát József* gyógyszerész vette feleségül.

Dapsy Vilmos a hétszemélyes tábla bírása is volt; egyik unokája pedig dr. *Bernát István* egy ízben az országgyűlésen is képviselte a rimaszombati választó-kerületet, különben író, szerkesztő s a magyar tudományos Akadémia levelező tagja.

Ha valaki egykor Rimaszombat oknyomozó történetét nálamnál alaposabban meg fogja írni, annak a Szügyi Gábor ügybuzgalma fölött napirendre térni nem lesz szabad.

Id. Farkasfalvi Imre.

Utazás, megérkezés, ismerkedési est.

A résztvevőket, a kik Budapestről vagy a budapest-kassai vonal mentéről indulnak pénteken junius 28-án reggel Budapestről 9 óra 35 perczkor induló gyorsvonat másodrésze mint étkező kocsival felszerelt

különvonat

fogja egyenesen Poprádfelkára szállítani, ahonnan külön villamosokon érkezik a közönség este fél 7-kor Tátrafüredre.

A különvonattal megérkező vendégeket Szepesmegye tisztikara fogja, élén Neogrady Lajos alispánnal ünnepélyesen fogadni. Az üdvözlések után a helyi fogadó-bizottság fog a vendégek gyors elszállásolásáról gondoskodni.

A megérkezés estéjén ismerkedési vacsorán lesz első alkalma a különböző megyékből össze jött résztvevőknek egymást megismerniük.

A szombat.

(Junius 29.)

Ennek a napnak délelőttiét

jubiláris diszközgyűlés

foglalja el, a melynek vezetésére remélhetőleg az egyesület diszelnökét sikerül megnyerni.

Ezt követi a konferencia teljes ülése. Mind ezeknek a részletes programját az igazgatótanács és az előkészítő-bizottság később fogja megállapítani, ugyancsak később kerül eldöntésre az a kérdés is, hogy a multban alkalmazott szakosztályi ülések rendszere ezen kongresszuson is alkalmaztassék-e, a mely esetben a szakosztályi ülések és a záróülés a délutáni, esetleg esti órákra maradna.

Tekintet nélkül a szakosztályi ülések miként beosztására e nap délutánján kisebb kirándulások lesznek, melyeknek részletes programját az előkészítő és a helyi fogadó-bizottság szintén később fogja megállapítani.

A gyűlések és a kirándulások közé ékelődik be az ünnepi diszebed, mely alkalommal, miként magán a diszülésen, valamint az esti táncmulatságon az urak sötét ruhában jelennek meg. A hölgyeket már most felkéri a rendezőség, hogy mindez alkalmakkor a lehető legegyszerűbben szíveskedjenek megjelenni.

A napot társas vacsorával egybekötött táncmulatság zárja be.

A vasárnap. (Junius 30.)

E napra az előkészítő és a helyi fogadó-bizottság több irányban rendez csoportos kirándulásokat, melyeknek részletes programját „A Vármegye“ későbbi száma fogja közölni.

A konferencia résztvevői.

A konferencián részt vehet

- a V. T. O. E. minden tiszteletbeli, rendes és pártoló tagja,
- a vármegyei törvényhatósági bizottságok tagjai,
- a külön meghívottak.

Itt jegyezzük meg, hogy a konferenciára már eddig is többen jelentették be részvételüket, a kik közül kiemeljük a következőket:

Fazekas Ágoston és neje, dr. Horváth József és neje, Issekutz Aurél neje és leánya, Neogrady Lajos és neje, Lángos Kálmán és neje, Ivánka Pál és neje, Agorasztó Tivadar, Dudits Pál stb. A későbbi jelentkezőket „A Vármegye“ későbbi számai fogják közölni.

A részvétel díja

ugy mint a herkulesfürdői konferencián, harmincz (30) korona lesz. Ezért a konferencia résztvevői a következőket kapják:

- a konferencia jelvényét,
(*péntek este*)
- podgyászszállítást, esetleg kocsit a vasuti állomásról,
- vacsorát az esti ismerkedésen,
- szállást és kiszolgálást,
(*szombaton*)
- reggelit, ünnepi diszebedet, este a táncmulatság előtt vacsorát (mindkét vacsorán és az ünnepi diszebeden az italt beleértve),
- belépőjegyet a konferencia üléseire és az esti táncmulatságra,
- este szállást és kiszolgálást,
(*vasárnap*)
- reggelit, mellyel az egyesület ellátási kötelezettsége véget ér.

A részvételi díj junius hó 10-ig adandó postára annyival inkább, mert a később jelentkezők számára a rendezőség nem tud helyet garantálni, minthogy Tátrafüred Péter-Pálnapi befogadóképessége alig haladja meg a 600 főt.

Jelentkezés a konferenciára.

A jelentkezés a részvételi díj beküldése nélkül el nem fogadható. A jelentkezés legegyszerűbb módja tehát az, hogy a résztvenni szándékozók a 30 korona részvételi díjat postautalványon a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete címére Budapest, V., Zrinyi-utca I. szám alá junius hó 10-ig beküldik.

Kéri ezuton is a rendezőség az érdeklődőket, szíveskedjenek a jelentkezési díjat mielőbb beküldeni, hogy a résztvevők számáról kellő időben tájékozást szerezhessenek.

Mindennemű felvilágosítással a legkészségebben szolgál „A Vármegye“ szerkesztősége.

*

Ezzel kapcsolatosan közöljük vármegyénk alispánjának, e tárgyban kiadott meleghangú felhívását:

„A vármegye közönségéhez és az összes vármegyei tisztviselőkhöz. 8604—912. sz.

A várm. Tisztviselők Országos Egyesülete f. hó 29—30 án fogja különféle ünnepségekkel és kirándulásokkal kapcsolatosan országos kongresszusát Tátrafüreden megtartani.

E kongresszuson a házigazdai tisztet Szepesvármegye alispánja és tisztikara fogja ellátni.

Ezen tiszteletből kifolyólag Szepesvármegye alispánja hozzám küldött meleghangú meghívó levelében, vendégül szívesen látja vármegyénk közönségét és tisztikarát.

Minthogy pedig ezen meghívó levelet már nem áll módomban a törvényhatósági bizottsági közgyűlésen a vármegye közönségével közölni, mert a törvényhatósági bizottsági közgyűlés csak július hóban fog megtartani: eméltogva a midőn ezen meghívást a vármegye közönségével és tisztikarával ez uton közölni szerencsém van, egyidejűleg telkérem a vármegye közönségét és tisztikarát, hogy a tisztviselők Országos és Szepesvármegye ünnepségén minél nagyobb számban és családjaikkal megjelenni szíveskedjenek.

A részvételi díj, az utazást kivéve, beleértve a két napi ellátást és szállást is, személyenként 30 korona.

Járásbeli főszolgabírák és v. polgármesterek írják össze mindazokat, kik a kongresszuson részt venni óhajtanak és a névsort a jelentkezési díjakkal együtt küldjék be közvetlenül az országos egyesület címére Budapest, V. Zrinyi-utca I. sz. e hó 10-ig.

A végleges program a „Vármegye“ című lap legutóbbi megjelent számában közöltetett. Rimaszombat, 1912. junius 4.

Lukács, alispán.

Ünnepelt alispán.

Vármegyei közéletünk tisztos és érdemes alakját: *Lukács Gézát* — Rimaszombat város diszpolgárát — folyó hó 5-én melegen és szeretetteljesen ünnepelte Rimaszombat város közönsége. Nem valami nagyszabású ovációról van szó, mert hiszen ezt maga a hiuságtól mentes s a zajos és feltűnő ünneplést kerülni vágyó, zajtalanul, de annál eredményesebben munkálkodó férfiú igyekezett elhárítani, hanem szinte családias jellegű, igaz szívből fakadó üdvözlésről referálunk, mely abból az alkalomból történt, hogy a megyei közszolgálatban 30 esztendőn át működött férfiual szemben a város a jól megérdemelt közelismerést kifejezze.

A három évtizedes munkásság fordulója alkalmából folyó év márczius havában a képviselőtestület elhatározta, hogy miután a köztéren kifejtett működés a város érdekeivel szoros összefüggésben van, a közgyűlés jegyzőkönyvileg méltatja a munkásságot, üdvözli az érdemes férfit s további működéséhez szerencsét és sikert kívánva, a jegyzőkönyvi kivonatot emléktárgy kíséretében a polgármester vezetése alatt néhány tagból álló küldöttség adja át.

Folyó hó 5-én dr. *Kovács László* vezetésével *Szemann Endre, Czinke István, Gyürky Pál, Singer S. Leo, Badinyi Gyula, id. Rábely Mik-*

lós, dr. Kármán Aladár, Szabó József K., Törköly József és Varga Lajos képviselőtestületi tagok jelentek meg az alispánnál, kihez a polgármester következő lendületes, szép beszédet intézte:

Nagyságos Alispán ur!

Folyó évi márczius hó 22-én városunk képviselőtestülete nem külsőségekben megnyilvánuló, de annál nemesebb emberi érzésekkel áthatva ünnepi közgyűlésre gyűlt egybe. Képviselőtestületünk tagjainak igen nagy száma ugyanis megihlette a korunkban hova-tovább nagyobb megbecsülésnek örvendő s minden tradíciós vagy más elvont dolgoktól mentes, az egyéni tulajdonságok tiszteletét követelő közszellem által, a mindennapi élet forgatagában megállást parancsoló, nemes intenciójú beadvánnyal fordult tanácsunk utján a képviselőtestülethez, melyben egy 30 éves közszolgálatban eltöltött s a közért folytatott munkálkodás folytonosságában jeleskedő élet vonzó és tiszteletet parancsoló képét elibénk tárva, — lelkünkben meggyújtá az emlékezés szövétnekét s ünneplésre szólított. Az az egyén, kinek 30 éves közszolgálati multjában az emlékezés meggyújtott szövétneke bevilágított s kinek nemes alakja a tiszta fényben az emberi munkásság nemes glóriájával övezve tárult elénk, *Nagyságod volt* s bizonyára felesleges külön kiemelnem, hogy ilyen emlékezés után képviselőtestületünk minden tagja lelkületében lánggra lobbant az ünnepi hangulat, hogy szívének szeretetével és lelkének örvendezésével adjon kifejezést a Nagyságod kiváló egyénisége iránti tiszteletének és nagyra-becsülésének.

Mert kétségtelen tény az, hogy a rendezett tanácsu városok mai közigazgatási beosztása mellett a vármegye alispánjának, mint a közigazgatás fejének hatalmas ingerentiája van a város önkormányzati életére a saját felügyeleti s a törvényhatósági bizottság felülbirálói jogköré révén s ha e jog- és hatásköröknek Nagyságod részéről a mi városunkkal szemben megnyilvánult gyakorlási módjára visszatekintünk, elismeréssel kell megállapítanunk, hogy a jog és hatáskör gyakorlásának a felelősség s az életviszonyok által felmerített nehézségei dacára, annak gerince mindenkor a tárgyilagosság volt. Mikor azonban ezt a ténybeli igazságot leszögezzük, csak Nagyságod előttünk kijegecsesedve álló intencióit követjük, ha egyidejűleg megállapítjuk azt is, miszerint az csak kötelesség, mi magában véve még nem érdem. Szükségesnek tartjuk ugyanis ez ünnepélyes alkalommal *ama motivumok* tisztázását, melyek képviselőtestületünket vezették, — hogy az a márczius 22-én végbement ünnepélyes határozathozattal s annak mai napi végrehajtása tiszta és ment legyen a hatalomnak való tömjénezési szándéknak még az árnyékától is. *Önzetlen s emberi gyarló érzésektől ment ünneplést akartunk és akarunk*, ezért nem kötöttek bennünket a társadalmi szokások konvencionális keretei, azért voltunk szabadok és függetlenek az előítéletek bénító kölönceitől ünneplésünkben. Kétségtelen igaz, hogy a mindennapi élet küzdő terén álló férfiaknak szüksége van bizonyos posztóra, mely megadja a módot neki eszméi és gondolatai minél tágabb körben való elplántálására. Hiszen a legszebb képet is bekeretezik, a leggyönyörűbb virágot is csokorba kötik. De a mint e művészi érzék előtt nem létezik a keret, mikor a képben gyönyörködik, a mint elsiklik a szem a csokor formája fölött, mikor az illatozó virágot élvezzük, ugy egy haladni, fejlődni akaró város művelt közönsége is *ki tudja emelni az egyént* a hivatali posztói kereteiből, fel tudja emelni egy tisztultabb, magasabb légkörbe, hol a keretek már nem is látszanak, *csak a tenni, dolgozni s fáradni tudó egyéniség nemes tulajdonságai domborodnak ki* s válnak a tisztelet és megbecsülés ténylő példányképeivé!

Eme salakmentes, tisztultabb fényesség megismerése a korszellem műve, mely megihlette az indítványozókat, megihlette képviselőtestületünket s ez volt messze világitó s utat mutató vezérszavunk Nagyságod elé való mai zárandoklásunkban. Azért a mit Nagyságod városunk közönsége s e város fejlődése érdekében tett, azt mi *az egyéniségében rejlő alkotó és teremtő erőnek és munkaszeretetének* tulajdonítjuk s ha a nagy feladatok előtt álló városunk javára

szíves közremunkálkodását a jövőre is kérjük, ezt amaz egyéniségében rejlő tenni és munkálkodni szerető erőnek nemes céljaink javára lehető megnyerése révén gondoljuk.

Ezek után pedig engedje meg Nagyságod hinnünk és remélnünk, hogy a 30 éves közszolgálati posztójában mint keretben ható *eme jeles egyéni tulajdonságai* ünneplése körül önzetlen szívünk őszinte érzelmeit feltárni sikerült, — képviselőtestületünk ünneplésének alaki megnyilvánulását, a jegyzőkönyvi kivonatot, valamint az e nap emlékére szánt csekély emléktárgyat midőn szeretetünk és nagyra-becsülésünk jeleként tisztelettel átnyújtani szerencsénk van, kívánjuk, hogy munkaszeretete és vasakarata még soká, nagyon soká legyen az új nemzedék követésére méltó példája. Isten éltesse Nagyságodat!

Az éljenzéssel kísért szavak után a polgármester átnyújtotta a képviselőtestületi közgyűlés jegyzőkönyvének kivonatát, mire Lukács Géza mélyen megilletődve válaszolt a szép beszédre. Elmondta, hogy mennyire megindította lelkét, mikor értesült a városi képviselőtestületi közgyűlés megtisztelő elhatározásáról. Legnagyobb jutalma a közpályán működő férfiak az lehet — folytatja tovább — ha munkásságában embertársai s a community feljegyzésre és elismerésre méltót találnak. Ez nyújt biztatást a jövőre és erőforrásul szolgál további munkásságának. E városban megbecsülést, rokonszenvet, szeretetteljes jóindulatot talált s ezért akklimatizálódva joggal tekinti szülőhelye után második kedves otthonának e várost, s hasonlítja magát a csemete korát átélő fához, melyet a gondos kertész jó talajba helyezett s a kedvező előfeltételek nyújtása mellett a cserje erőteljes fává nőhet. Az itt tapasztalt sok jószág, baráti érzés és felemelő megbecsülés méltán büszkévé tehetné, de ő szívében a pillanatra sem szünő szeretet és hála érzetével továbbra is a munkának fog élni, e város és annak minden lakója érdekeit őszinte jóindulattal és legjobb tudása szerint, készséggel fogja támogatni s azt az őszinte hálaérzetet, mely az ő szívében honol, gyermekei lelkébe is beoltja.

Lelkes éljenzés közepette köszönte meg még egyszer a város képviselőtestületének figyelmes megemlékezését és jókívánságait.

A küldöttség a hivatalos aktus után az alispán családjának volt szívesen látott vendége s itt a társaság esti 9 óráig együtt maradt kedélyesen töltve az időt a kedves család körében.

Széljegyzetek.

Reményeinkben élünk. Támad és vész körülünk minden; támadnak és vesznek érzéseink, fájdalmunk és bajaink, de mindenekfelett, bár tárgya folyton más és más, szünetlenül ott lebeg nagy életszakadásokat átkötő rózsaszín-hidként a remény.

Menedék köve, — lapis refugii — ez az érzés. Elővesszük és gyógyítjuk, áztatjuk vele magunkat, mikor nagy csatákon már törött kard az akaratunk és összezuzott paizs a tudásunk; megpendítjük lelkünkben a hurját, mikor már felsír bennünk a kétségbeesés tudokló zsoldára és mint lerombolt, de megtartott vár utolsó kövére az utolsó zászlót, pirosan tüzzük ki vágyaink és javaink leomlott erősségének a romjaira.

Milyen szép is ez mind; milyen vigasztaló érzés, hogy a reménység soha sem marad el mellőlünk. Am csak addig olyan érintetlenül szép ez, míg a mélyére nem nézünk és nem keressük az indító okát, azt az érzést vagy helyesebben az általános emberi természetnek azt az oldalát, a melyeknek egyik hajtása vagy szelidítő reflexe. Mert egy kis kiábrándulás ér bennünket. Holott pedig sem kevesebb értékű, sem prózaibb, sem vigasztalanabb nem lesz a reménykedésünk azáltal, ha elismerjük, hogy alapja, ahonnan vétetett és ahonnan szünetlenül táplálja magát, *az örök emberi elégedetlenség.*

Nagyon messze esik egymástól a két fogalom. De mindjárt közelebb érezzük, ha reményeink mulandóságára, gyors változására gondolunk. Nem kell más, csak a lehetőségnek egy kis paránya, hogy elérjük, a miután vágyunk és máris más képeket, más célokat állít elénk a reménység. Nagyon kevés elég ahhoz, hogy a reményünk mástelé, többfelé forduljon, de semmi

sem elég ahhoz, hogy a reménység a még több elérésére elhallgasson bennünk. És itt már elérjük azt a pontot, a hol a reménység és az örök elégedetlenség nemcsak, hogy megközelítik egymást, hanem a határaik teljesen összeolvadnak és szinte egy Janus-főt adnak, a melyeknek egyik arca rózsaszín és mosolygó, másik arca fekete és torz, de az agy egy és mindkét érzés ugyanonnan indul ki. Kisebb, elérhető reményeink mind ilyen Janus arcszerűen ütköznek ki. Mig fennál az elérhetőség lehetősége, tehát a remény jogosult, addig odaforodtunk a világnak a Janus-fő mosolygó arcát. Am ha megszűnt a lehetőség és vele a remény, megfordítjuk a főt és most már az örök elégedetlenség arcával kiáltjuk a világ szemébe keserűségünket és átkainkat.

Eddig az elérhető reményekről szoltunk. De vannak elérhetetlen reményeink is, amelyeknek magunk is jól látjuk és belátjuk az elérhetetlenségét. Ilyenek az állandó békesség, a biztonság tudata, az erkölcsi vagy vagyoni összeomlás kizártsága, a melyik mint remény, elérhetetlen.

Az elébbi gondolatfüzés kapcsán ezeknek a reménységeknek át kellene tevődniök éppen teljesülhetlenségük miatt az örök elégedetlenség körébe. Am ezeknek, mint örökké elérhetetleneknek a tudata, megmérgeznék az egész életünket és elszenvedhetlen keserűségeket oltana belé; kell tehát egy más módról gondoskodni, a hol ezek a remények elérhetetlenek, megmaradva mégis elérhetőkké váljanak, természetesen nagy áldozatok árán, de az örök elégedetlenség érzésének a teljes kizárásával.

Összeszedjük tehát a békét, nyugalmat, szeretetet, mindazt, a mit az emberek egymásnak megadni nem tudnak, tehát elérhetetlenné teszük őket: mondom, egybegyűjtjük ezeket a reményeket és kimodjuk, hogy ezek, mivel elérik már azt a mértéket, amellyel a transcendens, földönfelüli javakat mérjük, azok közé valók. Átváltódnak transcendentális javakká és az élet keretéből kivonulnak a halál után várt öröklét örömei közé. Érthetőbben szólva, glóriát rajzolunk a fejük köré és a menyországba telepítjük őket.

De hiszen ez természetes is. Mert józan észszel ki kívánna a rövid földi létre az abszolút boldogságot, míg az örökkévalóságra meghagyná a betegséget, a pénztelenséget, a stájerolást, a feleség toalettszámláját és egyéb válogatott földi nyomorúságokat?

Feltétlen szükségünk van arra, hogy elérhetetlen reményeink, helyesebben még el nem ért reményeink legyenek. Az, hogy van mi után kapaszkodni, készlet a kapaszkodásra. A turista nem menne a hegyre, ha nem tudná, hogy ott a fáradságáért búsás értékbeli kárpótlást talál. Senki sem törné magát vagyonért, dicsőségért, ha nem lenne előtte egy, még el nem ért reménység, légyen az akár maga a vagyon vagy a dicsőség, akár egy, ezeknek a segítségével elérhető valami, a mi érték és jutalom.

Mert ez a reménységnek, mint nagyon kétes értékű érzésnek az igazi, reális, és sokfelé kiható értéket kiváltó haszna. Azzal, hogy engem vagy mást célok elérésére biztat, a mely célok rendszeren javakban felette állanak a jelenlegi javaimnak, az életem egész vonalát *felfelé* görbiti. Magasabbra, közelebb az elérhetetlenhez. És ha nem is tudja tokozni az életem értékét; ha nem is tudja azt az életpontot felfelé hajlítani, de *megóvja a lefelé hajlástól* az akaratom ösztökélésével, a munkára való biztatással.

Egyformán folyóvá teszi tehát az életet, színvonalat, szintet, nívaut ad neki, a melyiken végigfut, mert csak így tud beleilleszkedni a társadalom réteges elhelyezkedésébe. A társadalom csak simán lefolyó életet tud elviselni. Nagy kapaszkodások és nagy zuhanásokkal telt életet, a milyen a nagystilű kalandoroké, nemcsak hogy nem tűr meg, de tönkre is teszi.

Végül még egyet kell belátnunk. A reményeinknek nagyon, elenyészően kis perzentje teljesül. Nagyobb részét — merem mondani, hogy *a szebb részét* — úgy temetjük el, teljesedés nélkül vagy úgy örizzük időtlen időig. Am nagyon jó az és nagyon üdvös, hogy az ember a saját akaratával olyan kevésbé képes befolyásolni a reményei teljesedését, mert ebben a tekintetben még gyermekek vagyunk mind, gyermekeken szertelenek. Hogy hogyan bánnánk a reményeinkkel és azok beteljesültével, azt egy

gyönyörű példában világította meg *France* Anatole. Bejegyzésül még ezt jegyzem ide:

„Egy géniuszt egy gombolyagot adott egy gyermeknek és így szólott hozzá: Ez a fonál napjaid fonala. Fogadjad tőlem. Ha azt akarod, hogy az idő muljék számodra, huzzad a fonalat; napjaid el fognak folyni, lassan vagy sebesen, aszerint, hogy gyorsan vagy hosszadalmasan gombolyítottad le a fonalat. Amíg nem nyulsz a fonálhoz, meg fogsz maradni léted egyazon órájánál. A gyermek átvette a fonalat; meghuzta először, hogy férfivá legyen, majd hogy elvehesse jegyesét, a kit szeretett, majd hogy felnőni lássa gyermekeit, hogy megérje a magas állást, a nyereséget, a tisztségeket, hogy szakítson a gondtal, hogy elkerülje a fájalmakat, az előrehaladott korról járó betegségeket és végül, ah! hogy befejezzen egy tehetetlen vénséget . . .

Négy hónapot és hat napot élt a géniuszt látogatása óta.“

Értesítés és meghívás.

A rimaszombati közs. iparostanoncz iskolában az 1911/12-ik tanévi „nyilvános évvizsgák” kapcsolatban „az iparostanoncz munkakiállítás”-sal folyó évi junius hó 16-án, azaz vasárnap délután 2 órától 4-ig fognak megtartani, melyre van szerencsém a m. t. érdeklődő nagyközönséget és tanügybarátokat tisztelettel meghívni.

Rimaszombat, 1912. junius hó 8-án.

Türkölly József, iparostan. isk. igazgató.

Vizsgarend. A helybeli áll. polg. leányiskolában a folyó 1911—12-ik tanévben a vizsgák a következő sorrendben tartatnak meg:

Junius 8-án d. e. 8 órakor a ref. vallású tanulók hittani vizsgája.

Junius 9-én d. e. 8 órakor az ág. ev. tanulók hittani vizsgája saját templomaikban.

Junius 10-én d. e. 8—10 a róm. kath. és izraelita növendékek hittanvizsgája a polg. I. iskolában.

Junius 11. d. e. 8-tól a II., III. és IV. oszt. francia nyelvi vizsgája.

Junius 11. d. u. 3 órától mind a 4 osztály tornavizsgálata a tornateremben. A torna vizsgálaton csak a szülők és hölgyek lehetnek jelen.

Junius 12. d. e. 8 órától az I. oszt. vizsgálata.

„ „ d. u. 2 „ a II. „ „

„ 13. d. e. 8 „ a III. „ „

„ „ d. u. 2 „ a IV. „ „

Az osztály vizsgák ideje alatt a rajzok és kézimunkák megtekinthetők lesznek.

Junius 14. és 15-én bizonyítványok és anyakönyvek kiállítása.

Junius 16-án délelőtt hálaadó isteni tisztelet.

Junius 16-án délelőtt 11 órakor a tanév ünnepélyes bezárása.

Junius 17-én d. e. 8 órától az I. és II. oszt. magántanulók írásbeli, d. u. 2 órától szóbeli vizsgája.

Junius 18-án d. e. 8 órától a III. és IV. oszt. magántanulók írásbeli, d. u. 2 órától szóbeli vizsgája.

Rimaszombat, 1912. junius hó.

Kárpátné Kardos Jusztina
áll. polg. leányisk. igazg.

Évvizsgák sorrendje a rimaszombati állami elemi fiú- és leányiskolákban az 1911—1912. iskolaévben:

Junius 8. Szombaton d. e. 9-től a ref. vallású fiú- és leány növendékek vallástani vizsgálata a ref. templomban.

Junius 9. Vasárnap d. e. 10-től az ev. vallású fiú- és leány növendékek vallástani vizsgálata az ev. templomban.

Junius 15. Szombaton d. e. 8-tól a r. kath. vallású leány növendékek vallástani vizsgálata a leányiskolában.

Junius 17. Hétfőn d. e. 8-tól a róm. kath. és izr. vallású fiú növendékek vallástani vizsgálata a fiúiskolában.

Junius 17. Hétfőn d. e. 10-től az izr. vallású leány növendékek vallástani vizsgálata a leányiskolában.

Junius 17. Hétfőn d. u. 5-től a fiú- és leány növendékek tornavizsgálata saját iskolájukban.

Junius 18. Kedden d. e. 8-tól a III. fiúosztály vizsgálata.

Junius 18. Kedden d. e. 8-tól a III. leányosztály vizsgálata.

Junius 19. Szerdán d. e. 8-tól a IV. fiúosztály vizsgálata.

Junius 19. Szerdán d. e. 8-tól az I. a) leányosztály vizsgálata.

Junius 19. Szerdán d. e. 8-tól az I. b) leányosztály vizsgálata.

Junius 19. Szerdán d. u. 2-től az ismétlő leányiskola vizsgálata.

Junius 20. Csütörtökön d. e. 8-tól az I. a) fiúosztály vizsgálata.

Junius 20. Csütörtökön d. e. 8-tól a II. a) fiúosztály vizsgálata.

Junius 20. Csütörtökön d. e. 8-tól a II. leányosztály vizsgálata.

Junius 20. Csütörtökön d. u. 2-től a magántanulók vizsgálata az illető iskolák helyiségeiben.

Junius 21. Pénteken d. e. 8-tól az I. b) fiúosztály vizsgálata.

Junius 21. Pénteken d. e. 8-tól a II. b) fiúosztály vizsgálata.

Junius 21. Pénteken d. e. 8-tól a IV. a) leányosztály vizsgálata.

Junius 21. Pénteken d. e. 8-tól a IV. b) leányosztály vizsgálata.

Junius 22. Szombaton d. e. 8-tól az V. és VI. fiúosztályok vizsgálata.

Junius 22. Szombaton d. e. 8-tól az V. és VI. leányosztályok vizsgálata.

E vizsgálatokra a mélyen tisztelt gondnoksági tagokat, szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Rimaszombat, 1912. junius hó 7-én.

Türkölly József, Matolcsy Pál,
áll. elemi fiúiskolai igazg. áll. elemi leányiskolai igazg.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Egyházkerületi közgyűlés. A tiszán-inneni ref. egyházkerület a múlt héten tartotta közgyűlését Miskolcban Fejes István püspök egyházi és Dékusz Ernő kir. kamarás, főgondnok világi elnökök jelenlétében. Gömörből jelen voltak: *Bornemisza* László főispán, *Lukács* Géza alispán, *Csabay* Pál esperes, *Czinke* István lelkész, *Ruszkay* Gyula, *Sághy* Sándor, *Réz* László, *Tornallyay* Zoltán, *Diószeghy* Dezső, *Bodor* István stb. A közgyűlés a megüresedett főjegyzői állás betöltésénél a szavazatok beadási határidejét aug. 15-ik napjában állapította meg. Tárgyalták egyebek közt a népiskolai hit- és erkölcsi tantervet, megállapították a használandó könyveket. Előkerült a miskolci és rimaszombati főgimnázium s a miskolci felsőbb leányiskola államsegélyének ügye. A kultuszminiszter kérésére az elemi iskolákban évenként egy napot az alkoholizmus káros hatásának ismertetésére fordítanak. *Bornemisza* László ismerteti a gömöri egyházmegye előterjesztését, a mely szerint mozgalmat kíván indítani, hogy Tompa Mihálynak a fővárosban szobrot állítsanak.

Urnapi. A múlt csütörtökön szép derült meleg időben tartották meg városunk piacán az urnapi körmenetet számos hívő részvételével. Igen sokan nézték a négy lombsátorhoz vonuló körmenetet, a melyben résztvettek az iskolás gyermekek; fehérbe öltözött kis leányok csapatja pedig kosarakból virágot szórt az oltári szentség útjára. A körmenetet *Bencsik* Sándor tartotta. Délben a kath. kör nagytermében szokás szerint közebedre gyűltek össze a rimaszombati kath. egyház oszlopos tagjai *Széman* Endre prépost plébános vezetésével. A résztvevők száma mintegy 55—60 lehetett. Dr. *Löcherer* Tamás a résztvevőket és a kath. híveket köszöntötte föl; *Váry* János az elnökség két oszlopos tagját: *Széman* Endre prépostot és dr. *Löcherer* Tamást; *Bencsik* Sándor pedig a szülőkre mondott szép tószót és hálás köszönetét fejezte ki a kath. egyház nevében *Dussek* Andrásnak, ki anyagi áldozatot s fáradságot nem kímélve, mindent megtett, hogy minél fényesebb legyen az ünnep.

A bolgár király: Ferdinánd — mint halljuk — jövő héten jön Pusztamezőre s a garami birtokokon egy hetet fog vadászattal tölteni.

Nyugalomba vonult táblai elnök. A kassai kir. itélőtábla humánus gondolkodású és nagy tudású elnöke: *Berczelly* Jenő v. b. t. tanácsos, 18 évi táblai elnöki és az igazságszolgáltatás terén 40 éven át végzett sikeres működés után nyugalomba vonult s ezt megleghangu iratban közölte a helybeli kir. törvényszékkel s a vármegye közönségétől az alispánhoz intézett szívélyes levélben vett búcsút.

Eljegyzés. *Kálmán* Frigyes tüzérhadnagy a 18. sz. tüzérezrednél eljegyezte Dobsinán *Ulreich* Elzát.

Esküvők. Dr. *Gutlohn* Henrik tb. megyei főorvos leánya: *Malvin* és dr. *Trattner* Géza rozsnyói orvos f. hó 19-ikén tartják esküvőjüket Rózsnyón.

Takács László helybeli iparos polgártársunk leánya: *Zsuzsika* f. hó 5-ikén tartotta esküvőjét *Halasi* Gyula budapesti gépgyári szerelővel.

Dr. *Benyó* László ügyvéd, fiatalságunk kedvelt tagja a folyó hó 15-én tartja egybekelési ünnepélyét *Bélapátfalván Szabó* Gizikével, *Szabó* Antal és neje *Bohacsek* Gizella nagyműveltségű szép leányával.

Távozó szerkesztő. Dr. *Fenyő* Adolf a „Tornalja és Vidéke” szerkesztője Tornaljáról elköltöztvén, a lap vezetése ezután dr. *Kende* Dezső kezében lesz.

Halálozások. Megrendítő gyászeset hirtelen érkezett hozzánk f. hó 2-ikán. A rimaszécsi ref. egyház köztiszteletben és nagy becsülésben állott lelkésze: *Vattay* László a gömöri ref. egyházmegye főjegyzője, a tiszai ref. egyházkerület aljegyzője, törvényhatósági bizottsági tag, f. hó 2-ikán 54 éves korában, boldog házassága 25-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Múlt hó 30-ikán boldog családi körben ünnepelték kedves leányuk esküvőjét s harmadnapra megszünt dobogni a legjobb apai szív. Nagy tudású, talpig becsületes, nemes gondolkodású és jellemzilárd férfiú volt, ki nemcsak egyháza, de a közérdekében igen sokat és eredményesen fáradozott. Halála nagy vidéken keltett őszinte, igaz részvétet s temetésén — mely f. hó 4-ikén impozáns részvét mellett ment végbe, bánatos szívvel jelent meg a vidék ref. lelkészi kara és lakossága. Özvegye szül. *Baksay* Erzsébet, fia: *László* és leányai: *Mariska* és *Jolán* férjezet *Csák* Gézáé, kiterjedt rokonsággal gyászolják az elhunytat. A rimaszécsi takarékpénztár r. t. igazgató-sága és felügyelőbizottsága külön gyászlapon jelenti, hogy az intézet buzgó és érdemes elnök igazgatója: *Vattay* László, ki az önzetlen kötelességteljesítésnek és lelkes munkának példaképe volt, váratlanul elhunyt.

Klekner Rezső, a helybeli közgazdasági bank gépgyárának alkalmazottja f. hó 4-ikén 67 éves korában boldog házassága 44-ik évében elhunyt. Mintegy 50 éven át öntömester volt s 32 évig működött a rimamurányi vasmű r. t. likéri és más kohó telepein. Kiterjedt rokonság gyászolja. F. hó 6-ikán nagy részvét mellett temették.

Egy szemtanu. A magyar képviselőházban f. hó 7-ikén lefolyt eseményekről express levélben értesített bennünket lapunk régi barátja: *Gábris* Barnabás, ki kerületünk képviselője: *Farkas* Zoltán páratlan figyelmessége és előzenyessége folytán bejutott a házba s ott csaknem szomszédos helyen: *Tisza* Istvánné közelében az első karzati padsorból volt szemtanuja a parlamenti véres eseménynek. Miután a lapokból ugys bőséges információt szerzett a közönség s ezért csak annyit írunk a közvetlen szemtanu közléséből, hogy mindenkit meglepett az a hősiesség, mely a házelnököt és karzaton levő feleségét pillanatra sem hagyta el. Ülőhelyükön meg sem mozdulva — várták a fejleményeket. A látvány különben borzalmas, megrendítő sőt vérfagyasztó volt — mint írja — s határozottan állítja, hogy negy lövést ejtett *Kovács* Gyula, hármat az elnök felé célozva, egyet önmaga felé irányítva.

Városfejlesztési részvénytársaság. A Budapesten Széll Kálmán elnöklése mellett alakult magyar város- és községfejlesztési részvénytársaság vezetőségébe, melyben az igazgatótanács tagjai közt *Lukács* Géza alispán is helyet foglal, választmányi tagként városunk polgármesterét: dr. *Kovács* Lászlót is beválasztották.

Áthelyezés. A kassai m. kir. postátáv-irda igazgatósága *Mezey Ilonka* posta-távirda kiadónót Beregszászról a helybeli postahivatalhoz helyezte át.

A ratkói vasut ügye. Folyó hó 1-én Ratkón egy igen népes értekezlet volt a vasut-ügyben. Az értekezletet *Szentiványi Árpád* orsz. gyűlési képviselő hívta egybe s különösen a tornaljaiak nagy számban történt megjelenése az értekezlet céljával azt látszott megjelölni, hogy Ratkó város és vidéke közönsége arra hangoltassék, miszerint mondjon le az érdekeltség végleg a Ratkó—rimaszombati csatlakozás tervéről s hogy ezután kizárólag a Ratkó—tornaljai vonal mellett foglaljon állást. A tornaljai érdekeltség *Adorján* vállalkozóval jelent meg, a rimaszombati érdekeltséget dr. *Kovács László* polgármester képviselte *Waldmann* főmérnökkel, a Grünwald és Schiffer cég megbízottjával. A tornaljai érdekeltség nevében *Szentiványi Árpád*, *Hevessy Bertalan*, *Hevessy László* főszolgabíró ismertették az ügyet, mely úgy áll, hogy a kereskedelmi miniszter előmunkálati engedélyt sem akar adni egy Ratkó—tornaljai vonalra, míg a Ratkó—rimaszombati vonal ügyében tárgyal; e nélkül pedig a megjelent *Adorján* vállalkozó nem akar a traçirozásba belefogni, ezért lett volna tehát arra szüksége a tornaljai érdekeltségnek, hogy a vidék a tornaljai vasut mellett foglaljon állást. Hosszu eszmecsere után a *Kubinyi Géza* országgyűlési képviselőnek dr. *Kovács László* polgármester által is egyedül helyesnek jelzett proppozíciója fogadtatott el, mely úgy szól, hogy a megjelent vállalkozók 3 hónapig tanulmányozzák mindkét vasut jövedelmezőségi viszonyait s ez idő leteltével nyilatkozzanak, hogy a törzsrészvények és a megfelelő állami hozzájárulás esetén melyik vonalat hajlandók kiépíteni s egyben az illető vállalkozó 100000 korona biztosítékkal lesz köteles az általa kiépíteni megállapított vonalat garantírozni, az esetre, ha a vállalkozók mindkét vonalat alkalmasnak találják a kiépítésre, Ratkó város képviselőtestülete dönt, hogy melyikhez akar csatlakozni s akkor ez épül ki. Ezt a proppozíciót a rimaszombati vonal mellett érdekelt Balogtamási, Uzapanyit, Balog, Meleghegy, Derencsény stb. községek kiküldöttjei is elfogadták s örvendetesen kell megállapítani, hogy Ratkó város közönsége ez alkalommal is hűségesen kitartott a rimaszombati terv mellett s megérdemelné, hogy Rimaszombat segítségével mielőbb vasúthoz jusson!

Csodarabbi. A Kossuth Lajos-utcában, a Barányi-féle házban valami csodarabbi tanyázott e héten s a falakra kiragasztott nyomtatványokon adta hírül, hogy mikor lehet vele beszélni. Nem tudjuk, csinált-e jó üzletet a csodarabbi ur városunkban, — szeretnénk feltételezni és hinni, hogy a mi közönségünk felvilágosodottabb és józanabb, semhogy a csodarabbi nyilatkozatait készpénznek venné! Senki sem csodálkoznék, ha itt felkopnék az álla a csodarabbinak!

Állatorvosi tisztí képesítés. *Kugel* Lajos nagyróczei okleveles állatorvos a f. év május havában tartott állatorvosi tisztí vizsgán a törvényben előírt képesítő bizonyítványt megszerzte.

A vízvezetési és csatornázási városi szabályrendelet immár készülében van s jövő héten a szabályrendeletből az érdekesebb és közönségünk anyagi megterheletésére vonatkozó adatokat ismertetni fogjuk. Annyit már most is jelezhetünk, hogy a híresztelések, melyek ezen anyagi terhek megállapítására vonatkoztak, rendkívül tulzottak s a város vezetősége igyekezett méltányosan megállapítva a kivetéseket, olyan mérsékelt vízdíjat róni a lakosságra, hogy a szegény emberek ne sújtassanak nagy teherrel, csupán a kényelmi és fényüzési berendezkedések után fizetessék nagyobb illeték. Jövő héten remélhetőleg meg lesz állapítva a szabályrendelet, de már előre is megnyugtathatjuk a közönséget, hogy „nem olyan fekete az ördög, mint a milyennek festették.”

Terepvizsgálat. Mult héten, folyó hó 4—5-én városunkban több idegen katonatiszt tartózkodott, kik terepvizsgálatot végeznek e vidéken s utjukban itt két napi pihenőt és megbeszélést tartottak.

Főpásztori körlevél. Sipeki *Balás* Lajos rozsnyói püspök májusi körlevelében jelenti a pápa köszönetét a küldött péterfillérekért, továbbá némely szertartási és formai ügyekben intézkedik. Közli a vallás és közoktatási miniszter leiratát a kongruakiegészítéssel szervezendő új lelkészi állomásokról. E szerint csak oly állomások szervezését ismeri el a miniszter indokoltnak, a hol az önállósítandó egyházközség lélekszáma a 800 at eléri s a kongrua-alap az új állás részére 800 koronánál nagyobb összegű kiegészítést nem nyújthat. Fölvívást intéz a bécsi eucharisztikus kongresszus ügyében s ajánlja az országos gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztárt. A kath. népszövetség vezérigazgatósága két napos könyvelői kurzust rendezett Rozsnyón a szövetkezetek helyes vezetéséhez és ellenőrzéséhez szükséges könyvvitel megismertetése céljából.

Gyermekek mulatsága. Végre mégis kiderült az idő s kedden f. hó 4-én meg lehetett tartani a madarak és fák napját. Az állami elemi fiu és leányiskola növendékei vig zene és dobszó mellett tanítóik vezetésével reggel 9 óra tájban kivonultak a szabadkai erdőbe, hol vígan töltötték az egész napot kellemes szórakozás és tánc közepette. Délután a kocsik hosszú sora szállította ki a szülőket s a gyermekek és mulatság kedvelőit az erdőbe, hol néhány órát kedélyesen töltöttek el. Este csend borult az erdőre s nyolcz óra tájban a közönség széteszlott.

Ezredösszpontosítás. Az idej ezredösszpontosítás — mint értesülünk — július hó 25-én Pelsőczön lesz s azon résztvesz a losonczy és balassagyarmati katonaság is.

Pályázat tanári állásokra. A rimaszombati egy. prot. főgimnázium igazgató tanácsa két tanári állásra hirdetett pályázatot. Az egyik a történet-latin nyelvi tanári szék, a mely *Bodor István* nyugdíjba vonulásával üresedik meg; a másik latin-görög nyelvi új állás, egyelőre helyettes tanárral töltetik be. Az első állásra az igazgató-tanács választ, az utóbbira a miniszter nevez ki a fölterjesztettek közül.

Hivatalvizsgálat. A helybeli kerületi munkásbiztosító pénztár vizsgálata céljából f. hó 6-ikán *Szegfy László* titkár és *Szedélyi Ferencz* számellenőr — mint az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár kiküldöttjei — Besztercebányán végzett vizsgálat után városunkba érkeztek s nyomban hozzáláttak a hivatalvizsgálathoz.

Gondnoksági értekezlet. A helybeli állami elemi fiu- és leányiskola gondnoksága folyó hó 7-én dr. *Lichtschein Adolf* alelnök elnöklésével értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a *Lukács Géza* elnök lemondása folytán szükséges teendők megállapítása céljából e héten gondnoksági ülést tartanak.

Jegyzők kongresszusa. Folyó hó 3—4-én tartották a községi- és körjegyzők országos kongresszusukat Budapesten. E kongresszuson vármegyénkbeli 76 jegyző vett részt. A fővárosilapokban örömmel olvastuk, hogy *Bodnár Zoltán* rimabányai körjegyző, jegyzői egyesületünk főjegyzője, lapunk kitünő tollu belmunkatársa a kongresszuson nagyhatású beszédet mondott a jegyzők érdekében.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága f. hó 2-ikán — vasárnap — délelőtt *Rábel Miklós* elnöklésével ülést tartott, melyen számos betegsegélyezési ügy és kártalanítás kérdése tárgyaltatott *Molnár Lajos* ügyvezető igazgató előterjesztése alapján. Az ülés — melyen még több folyó ügy nyert elintézését, délig tartott.

Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. földművelésügyi miniszter a felső sajjóvilgyi halászati társulat alapszabályait jóváhagyta.

Kamarai ülés. A miskolczy kereskedelmi és iparkamara folyó hó 18-án, kedden délután 3 órakor, saját helyiségében teljes ülést tart, melynek napirendjére ki van tűzve többek közt: Gömör és Kishontvármegye szabályrendelete a fogadós, vendéglős, kávéház és kávémérési ipar gyakorlásáról.

Telekkönyvi átalakító díjnoki állás. A rozsnyói kir. járásbíróshoz engedélyezett telekkönyvi átalakító díjnoki állásra a kir. törvényszék elnöke pályázatot hirdet. Két hét alatt lehet pályázni. Napidíj 3 korona.

Tanítói gyűlés. A várgede-kishonti alesperesi kerületek kath. tanítói köre ezidei rendes gyűlését folyó évi junius hó 3-án d. e. 9 órakor tartotta Rimaszombatban, a kath. olvasó-egylet nagytermében, *Stubendek József* alesperes egyházi és *Parák Lázár* világi elnök vezetése alatt. A gyűlés előtt „Veni-Sancte” és sz. mise volt. A templomból a kath. Olvasó-egylet nagytermébe ment a nagy számmal egybegyűlt tanítóság. A gyűlést *Parák Lázár* elnök nyitotta meg. Az elnöki megnyitó után a mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése következett, mely után az elnök a beérkezett értekezéseket olvastatta fel. *Jókovi Emil* forgácsfalvai tanító „A gyermek lelkiismeretének neveléséről.” *Gulyás Pál* „Mily módokkal és eszközökkel lehet az iskolai tanítást érdekessé tenni?” *Szűcs István* almágyi tanító „A tanítói tekintély” czimvel irtak értekezést. Mind a három értekezésről az elnök és a közgyűlés tagjai a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak s azt indítványozta az elnök, hogy *Jókovi Emil* és *Gulyás Pál* értekezése a központba küldessék fel jutalmazás végett, mihez a közgyűlés hozzá is járult. Majd *Rajner Károly* alelnök, várgedei tanító az új rendszabályokat ismertette. *Szűcs István* pedig egy egyesületi közlöny kiadását indítványozta. Ezután a pénztári számadás megvizsgálása, indítványok tétele és tisztujítás következett. A régi tisztviselőket újra megválasztották. A gyűlés fényét nagyban emelte *Pogány István* kir. tanfelügyelő és *Törköly József* igazgató-tanító, mint az általános tanító-egyesület elnökének a megjelenése. A gyűlés után 30 terítékes bankett volt a „Tompá” szálló éttermében.

Nyomorék gyermekek vizsgája. A nyomorék gyermekek tanévzáró vizsgáját f. hó 11-én délelőtt 11 órakor tartják meg a nyomorék gyermekek otthonának helyiségében.

Rajzkiállítás. A főgimnáziumi tanulók rajzai folyó hó 12-ikétől 16-ikáig bezárólag láthatók az iskolai épület második emeletén a rajzteremben délelőtt 10—12 óráig, délután 3—5 óráig. *Schwalm Nándor*, az intézet jeles rajztanára, évenként közszemlére szokta kiállítani a rajzokat, a melyeken tanulságosan szemlélhető a tehetségek fokozatos fejlődése és haladása.

Verekedő cigányok. Alsóvályon mult hó 27-én *Andrik Zoltán* ottani legény egy cigánynyal éjjel bezörtgetett *Markovics Samu* kocsmároshoz s italt kértek, ez azonban nem akart nekik inni valót adni, mire dühösen eltávoztak. Ugyancsak mult hó 30-án *Mikó András* 21 éves gömörfügei származású legényt Alsóvályban megtámadták, összevissza verték, s az egyik egy kapával úgy fejbe ütötte, hogy a fiu behorpadt koponyával összeesett és súlyos sérülésével folyó hó 3-án a helybeli közkórházba szállították.

Háztartási tanfolyam Dobsinán. *Serényi Béla* gróf földművelésügyi miniszter a jövő iskolai évben tartandó vándor háztartási tanfolyamot engedélyezett Dobsinának. A tanfolyam iránt már is nagy az érdeklődés a városban. A tanfolyam kieszközöléséért az ottani nőegyesület elnökségét és az állami polgári iskola igazgatóságát illeti elismerés.

Fejberugta a ló. Balogtamási községben folyó hó 6-án estetelé *Mikó István* lóherért akart menni s lova befogásával foglalatoskodott, mikor az egyik ló úgy fejberugta, hogy súlyos sérülésével folyó hó 7-én a helybeli közkórházba kellett szállítani.

Turista utak. A Kárpát-egyesület Gömöri osztályának elnöksége legközelebb átiratot intézett a rimaszombati csoport ügyvivő megbízottjához, *Horváth Zoltán* főgimn. tanárhoz, hogy az itteni tagok nem tartják-e szükségesnek egyes turista utak jelzését? mert erre az osztály hajlandó némi költséget adni. Az esetleg fölmerülő kívánságokat szíveskedjenek a fentnevezett megbízottal közölni.

Halálos sérülés. Megirtuk lapunk mult számában, hogy *Turcsok* község erdejében egy őzbak lövése után *Pasják András* a véletlenül elsült fegyver lövege úgy megsebezte bal karján, hogy csontja eltört és sérülése életveszélyes. A közkórházban ápolt *Pasják* f. hó 3-án dermedést (tetanus) kapott s még az nap meghalt. Hulláját 4-ikén *Turcsokra* szállították s ott temették el.

Jelentés és zárszámadás. Valóban méltatlan és kárhóztatandó lenne az, ha a helyi sajtó nem foglalkoznék azzal a tartalmas és komoly tanulmányra valló munkával, mely a rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár 1911. évi működéséről kiadott, s melyről a hétről-hétre tornyosuló aktuális közlemények halmaza miatt eddig nem emlékezhetünk meg. A 86 oldalra terjedő hatalmas füzet igazán nagy és nehéz munka, melyet Molnár Lajos ügyvezető igazgató igen sok gonddal, a hivatalos ügyekben s a munkásbiztosító pénztár intézményének vezetésében való teljes jártassággal végzett, s mely a szakkörök figyelmét is méltán magára vonja. — A jelentés maga is méltó a figyelmes átolvasásra és a fölötté való medítelésre, a mennyiben rámutat az 1907. XIX. t. cz. — az első magyar szociális törvény — fogyatékosságaira, az *aggori, rokkantbiztosítás és árvaellátás* intézményes rendezésének hiányaira, továbbá a pénztárak széttagoltsága által előállott hátrányokra s arra, hogy az öt év óta érvényben levő törvény tulajdonképpen még ma sincs a követelményeknek megfelelően végrehajtva, az átszervezés nincs tökéletesen keresztül vite, az orvosi szolgálat és az adminisztrációs ügyek kérdése nincs szabályszerűen megoldva, s általában az intézmény tartalma és lényege még egyáltalán nem felelhet meg a korrekcióra szoruló törvényben lefektetett szociális elveknek. — A taglétszám a rimaszombati kerületi pénztárnál a betegsegélyezési ágazatnál legmagasabb: 5813, legalacsonyabb 4407, volt, baleseti ágazatnál legmagasabb: 5024, legalacsonyabb 3791 volt, s a tagok több mint 230 községben és telepen szétszórva voltak. E miatt a küll ellenőrzés nem lehetett elég hatályos, s ez tömérdek kárt okozott a pénztárnak. A tagforgalom hullámzását, s a taglétszám, napi-bérossztyályok s 2% és 3% járulékkules szerinti feltüntetését statisztikai kimutatás ismerteti. Majd az idetartozó községek járások szerint vannak felsorolva s a járulékok befizetését havonként feltüntetve találjuk. A bevétel volt 122000 korona. A betegforgalom statisztikája nagy számokat mutat. Keresetképtelen beteg volt 1180 férfi 1410 esetben, 78 nő 86 esetben, Keresetképes beteg volt 4028 férfi, 276 nő, 2480 családtag, összesen 6793; elhalt 49 tag. A betegedési kimutatások, halálozások, gyógyfürdő- és szanatórium segélyek, Országos Pénztár rendeleteinek ismertetése után az orvosi szolgálatra vonatkozó közlést találjuk. A betegket 19 orvos gyógykezelte, s ezek nyilván tartási adatai szerint 7279 keresetképes beteg tag és családtag 9645 rendelésben részesült. Az orvosok működési körzete részletesen közölve van. A pénztári főorvos: dr. Kármán Aladár részletes jelentést tesz az orvosi ügyekről s a rendelő intézet működéséről. Az Igazgatás című fejezetben az elnökség, igazgatóság és felügyelő-bizottság működéséről nyerünk tiszta képet s az ügykezelés és ügyforgalom nagyságáról tájékozódunk. A balesetbiztosításról, igazgatósági és bírói eljárásról külön fejezet szól, s táblázatos kimutatásból tudjuk meg, hogy 1910/11-ben 49 baleseti sérült kapott évi járadékot vagy ideiglenes segélyt. Az 1911. évi zárszámadások ismertetése után a közgyűlés elé terjesztett határozati javaslatok közöltetnek, ezután a felügyelő-bizottság jelentését találjuk. A füzet végén a részletes zárszámadás, eredmény- és mérleg-számla s az 1912—1913. évi költségelőirányzat van egész terjedelmében közölve. Az 1913. évi költségelőirányzat szerint a kiadások segélyekre 75842 kor. (45 70%), orvosi költségekre 37800 korona (22 77%), kezelési költségekre 43970 korona (26 48%). A bevételek tétele 166000 korona. Várható felesleg 8388 kor. — A füzet utolsó lapján a kezelési költségekre vonatkozó adatok s az alkalmazottak illetményei vannak feltüntetve.

5 szobás lakás mellékhelyiségekkel a főtér közelében, esetleg részben **BOLTHELYISÉGGÉ** átalakítva, november hó 1-re kiadó. Értekezni lehet: 7—
Marikovszky Géza urnál Rimaszombat.

Kitüntető bizalom. A folyó év őszén Wienben megtartandó nemzetközi Eucharisztikus kongresszus előkészítő és szervező magyar bizottsága Komoróczy Miklós rozsnói kath. főgimnáziumi tanárt, a „Sajó-vidék” felelős szerkesztőjét tagjai sorába megválasztotta.

Pályázat internátusba való felvételre. A Dmke. makói diákotthonába az 1912—13. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 40, beiratási-, orvosi-, bútorhasználati díj évi 40 korona. — A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok július 10-ik napjáig adandók be a Dmke. makói diákotthonának felügyelő-bizottságánál.

Tanítóképzőbe felvétel. Az eperjesi ág. h. ev. ker. koll. tanítóképző intézetbe való felvételt lehetőleg június hó 30 áig kell kérelmezni. A kérvény Gerhard Béla igazgatóhoz nyújtandó be.

Ősztündij iparosok részére. A miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kereskedelmi Miniszter a Mária-Valéria főhercegnő születésének emlékeztetére Voigtlander Frigyes bécsi lakos, kereskedelmi tanácsos által alapított ősztündij 2300 (kettőezerháromszáz) koronát kitevő kamataira nyilvános pályázatot hirdet. Pályázhatnak képesítéshez kötött ipart üzők, szegényebb sorsu érdemes, józan életű, szakmájában kiváló fiatal magyar honos iparos mesterek, vagy idősebb segédek, továbbképzés céljából vagy műhelyi berendezés, illetve annak tökéletesítése céljából, vagy forgó tőke gyanánt, kik atyjuk iparát folytatják, vagy attól iparüzletét átvették vagy átvenni akarják. A pályázati kérvények kereskedelmügyi m. kir. miniszterhez czimezve, legkésőbb f. évi június hó 10 ig nyújtandók be a miskolci kereskedelmi és iparkamarához, hol érdeklődni lehet az egyéb tudnivalók iránt.

Rovások.

Megindult a harc minden oldalon. A szellemi élet különböző irányai sokféle téren csatarendekbe sorakoznak, hogy ezúttal komolyabban kezdjék összemérni fegyvereiket.

Mert eddig évtizedeken keresztül egészségtelen állapotok uralkodtak. Egyoldalú volt minden téren a fejlődés.

A mint a közélet terén lehurrogtak, agyon-gúnyoltak mindent, a mi nem volt bemázolva a lehangosabb liberálizmussal, úgy volt ez a szellemi élet minden ágában és a tudás terén.

A helyes fejlődés pedig megkívánja az ellentétes irányok váltógazdaságát és egymás ellenőrzését, hogy a mit hibásan végzett el a nagy sietségben az egyik, azt korigálja ki a másik.

Ezért jó, ha a közélet terén időről-időre fölváltják egymást a *liberálizmus* és a *konzervativizmus*. Az egyik kiválogatja és életbe viszi a haladás új intézményeit, a másik pedig meg-bírálja azokat, összehangzásba hozza az elmúlt időkkel, hogy zökkenés és pusztítás nélkül történjék az átmenet a régiből az újra és egyúttal nem engedi, hogy a jónak ismert utat időelőtt még ujabbal cserélje föl az izgalmakra kíváncsi emberi természet.

A mint a közélet terén egyoldalú volt a fejlődés, épen olyan egyoldalú volt a tudás terén is.

Ötven évvel ezelőtt Darwin kutatásai nyomán új bölcséleti irány támadt, a mely az új-ság és a népszerű fejtegetés varázsával annyira magához ragadta az elméket, hogy kevés kivétellel hibáit sem látták meg, hanem vakon hódoltak az új elmélet előtt és jóformán szóhoz sem engedték jutni az ellenkező álláspontot, meg sem hallgatták, el sem olvasták annak argumentumait, hanem a guny és lehurrogatás könnyű fegyvereivel végeztek vele.

Igy fejlődött ki a tudományos és népszerű irodalomban egy sajnálatraméltó divat, a mely a maga egyoldalúságával sokkal több kárt okozott a valódi tudásnak, mint a mennyi hasznot Darwin komoly tudományos fejtegetései érdekeltek volna.

Különösen a nem szaktudománnyal foglalkozó írók soraiban tett nagy hódítást ez az egyoldalú és ósdi darwinizmus, a melynek minden szavára esküdni szent kötelességnek ismerik.

A szaktudósok és írók Darwin élettani kutatásainak jelentőségét méltányolták és ezen a nyomon indult meg az élettani tudományok új

iránya, a mely a fejlődés- vagy származástani kutatását főcéllal tűzte ki. De ebben a munkájában nem maradt egyoldalúan és szorosan Darwin nyomain, hanem belátta már a mester közvetlen követőinek sok tévedését s azokat megkorigálva a származástani kérdésében több irányt fejlesztett.

Különösen erős kritikusa Darwin tanának *Wigand* és ujabban *Fleischmann*.

A kik legszigorubban ragaszkodnak Darwin tanaihoz, azok megkorigálták az ő alapelveit Lamarck alapelveivel, mert belátták, a mit maga Darwin is belátott, hogy az ő elvei nem elegendők a fejlődés és származás magyarázatára. Ezt az irányt művelik pl. *Wettstein* és a magyar tudósok közül *Méhely* Lajos.

Mások a származástani úgy fogják föl, hogy belső alapelvekre, az anyagnál hatalmasabb örök tervekre gondolnak, a melyeknek csirájából megindult a fejlődés. Ezeket *neovitalisták* neve alatt foglalják össze.

Ezek ismét nem egy nyomon járnak.

Az egyik csoport azt tartja, hogy a fejlődés mérhetetlen évezredek során végtelen lassu átmenetekkel történt.

A másik csoport a gyorsabb fejlődést lehetőnek tartja és átmenetek nélkül, ugrásszerű fajkeletkezést állapít meg. Ilyenek *Kölliker*, *Reinke* és a botanikus *De Vries*, a kinek kísérletei igazolják némely növényfajok gyors, hirtelen előállását.

Egy másik irány *Kerner* botanikussal azt vallja, hogy a teremtés kezdetén nem voltak meg a mai élő fajok, hanem azoknak egy kisebb számu őse jött létre a földön és ezeknek fokozatos keveredése és átalakulása folytán állottak elő vidékenként a különböző, nagy-számra differenciálódott fajok.

E szerint a modern tudósok mind a *leszármazás alapján* állanak, de a többség nem áll a darwini alapon, hanem az újabb kutatások szerint megkorigálta azt vagy *Wettstein* és *Méhely* módjára Lamarck elveivel, vagy a *neovitalisták* módjára belső, láthatatlan alapelvekkel és tervekkel.

Es ezen a ponton ismét két táborra szakad a modern élettudomány bölcsellete: *monistákra* és *antimonistákra*.

A monizmus mindent egy kiinduló pontból magyaráz, az antimonisták több kiinduló pontot vesznek föl, legalább is kettőt s ezért *dualizmusnak* is nevezik általában ezt az irányt. Az elsőt Haeckel alapította s nagy nevű továbbfejlesztője a monizmusnak *Ostwald*.

A monizmus hívei a mult évtizedekben több külső sikert értek el, mert könnyed stílus és nagy anyagi eszközök birtokában milliószámra ontották az olesó iratokat. De legujabban ellenfeleik határozottan előnyomultak és úgy látszik, a komoly tudás kivívja jogait a szép irány és a nagy tőke minden fegyvereivel szemben is.

Szerkesztői üzenetek.

P. T. Lévárt. Ugy látszik, elkerülte figyelmét lapunk mult száma, melyben részletesen rferáltunk a gyűlésről.

CSARNOK.

Reflexiók.

Néhány hét telt már el a Titanic katasztrófája óta. Ma holnap napirendre térünk fölötté. Sokat jajgattunk, sok átkot szórtunk azok fejére, kik — ha tudatlanul is — részeseek a szerencsétlenség előidőzésében, vagy talán nem eléggé siettek a mentésben.

Néhány nap, esetleg hét mulva teljesen el-

simulnak a hullámok, melyek az elsüllyedt hajókolossus fölött keletkeztek, melyek annyi szép és még több csunya emberi szenvedélyt kavartak fel a társadalom tengerének mélységeiből.

Jön majd egy újabb szenzáció és nem emlékszünk többé. Elfeledjük a tiltó szót: „ne tovább!” Építjük tovább a hajóóriásokat. Nem érjük be a meglevővel, mindig nagyobbra, mindig szédítőbb gyorsaságra vágyunk.

Hiába próbáltam beleélni magam a szerencsétlen áldozatok sorsába; hiába képzeltem magam oda a tajtékzó hullámok hátára, a süllyedő hajóra — nem tudtam sajnálkozni. . . . Magamba suggeráltam, hogy egy, nekem a legkedvesebbnek életét semmisítette meg a jeges hullám — nem sajnálkoztam, nem fájt. . . . Elgondoltam, hány remény foszlott szét, hány kiszínezett álom, ábránd lett semmivé — s nem sajnálkoztam. . . . Hiába néztem lelki szememmel a vízbefulók kétségbeesett küzdelmét a halállal, hiába hallottam a bugyborékoló hörgést, hiába százaknak halálordítását, — még akkor sem sajnálkoztam. . . . Még most sem sajnálkozom. . . . Talán rosszabb vagyok, mint mások, kárörvendőbb? . . .

Ugy tűnik fel előttem, mint a végtelen tiltó szava: „elég!”

Mindent meghódított az emberi elme. Nem is sejtett erőket hajtott igájába, . . . viteti vele a szót. . . . dolgoztatja. Úr mindenütt! Maholnap ura lesz a levegőnek is. El vagyunk telve, mennyire haladtunk. Bámuljuk alkotásainkat s benne fajunkat. Tömjénezünk a levegő harcászatainak. . . . tüzeljük: tovább! . . . magasabbra! S ha szárnyaszegett madár módjára lebukik — érzemléket állítunk neki. S ezzel megfizetettnek hisszük küzdelmét, dicsőnek halálát. . . .

És vajjon látjuk-e azt a sivárságot, a mi a fényes külszín alatt húzódik meg? Látjuk-e a lélek koldusszegénységét? Látjuk-e, hogy míg a haladásnak tömjénezünk, a legfőbb dologban süllyedünk fokozatosan.

Mi hasznunk van a gépkolossusokból? Mi hasznunk van abból, hogy gondolatainkat a képzelet gyorsaságával tudják közölni a föld túlsó oldalával? . . . *Börze árfolyamokat gyorsabban tudjuk hírül adni!?* . . .

Mivel vagyunk előbb, ha Vedriner néhány lábbal megjavította egy vetélytársa magasság-rekordját s lezuhanva halálosan megsérült. . . . *A nemzetnek dicsőséget szerzett vele!?* . . .

Mi hasznunk van belőle, hogy az ember kutató szeme belát a föld belsejébe s az elemek ott folyó küzdelmét feltárja előttünk? *Tudjuk, hogy kell arany után kutatnunk!?* . . .

Ha megfigyeljük a növényen a láthatatlan parányok életét, a létrejöttüktől a megsemmisülésig? . . . *Dicsékedhetünk, hogy nincs előttünk titkok!?* . . .

Ha felbontjuk a levegőt alkotó részeire; ha a napsugarat szinképeire s megállapítjuk, hogy mily anyagok vannak ott izzásban? . . . *Mily drága fémeket találunk ott!?* . . .

Ha kiszámítjuk, hány fényévnnyire van tőlünk a Sirius? . . . *Tudjuk hány g. szénét fogyasztana el a gőzgép odáig tartó útjában!?*

Jut-e ezek által előre az ember? Lehet, hogy szemre: igen. S ez által reméljük az emberiséget előbbre vinni? Nagyon csalódunk!

Nem boldogabb volt-e az ősember a barlangjában, a magakészített kőbaltával elejtett vad felett, mint a mai kultúrember a lélekvásár zsibongásában? Biztonságban érezzük magunkat az óriási emberalkotta hangyabolyban. . . . jön egy villámgyorsan lecsapó elemi csapás, minden bizalmunk, erősségünk rombadől. Amihez létezésünket kötöttük, semmivé válik. Megvigasztalhat-e a „világszerte megindult segély-akció”?

Önkénytelenül jut eszembe a hitregebeli „Bábel tornya.” Bele akarunk látni az égbe, hogy a Hatalmas hogyan készíti a villámot? Midőn már majdnem a felhőkig ér a torony, jön egy szélvész, a torony maga alá temeti a kíváncsiakat, kik az istenség dolgába akartak betekinteni, kik el akarják lesni a mindenség titkait. . . .

Ne ily módon keressük célunkat! Más irányba vezessük erőinket! Térjünk más utra s a tökéletesedést ne itt, hanem a boldogságban, a megelégedésben keressük! *A Titanic csak egy kő volt a toronyból!* Kovács József.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesítem Rimaszombát és vidéke vevőközönységét, hogy kárpitos, paplanos és díszítő műhelyemet Koháry utca 27. szám alól **május hó 1-től Rákóczi-ut 22. szám** alá — a régi gimnázium épületébe — helyeztem át; valamint tudatom azt is, hogy a „Rimaszombati Szövetkezett Asztalosok Butorraktárába” cégtársul beléptem, miért is módomban van az igen tisztelt vevőközönységnek a legmeszszebbmenő igényeit is kielégíteni.

Szíves pártfogást kér:

Izsák Sándor,

5-10

kárpitos, paplanos és díszítő.

Eladó ház.

Rimaszombatban a Deák Ferenc-utca 11-ik szám alatti ház, a melyben egy igen jó forgalmu

MÉSZÁROS ÉS HENTES-ÜZLET

van, azonnal eladó, esetleg a teljes felszerelés- és berendezéssel **bérbe** is kiadó. — Venni vagy bérelni kívánók értekezhetnek ugyanott bármikor a tulajdonos:

SZABÓ ISTVÁN

mészáros- és hentes-mesterrel. 3-3

VIZSLA Angol pointer, kan, három hónapos olesón eladó. Bővebbet: **SUSZTEK JÓ-ZSEF** Rimaszombat, Polgári Olvasókör.

Eladó ház.

Jánosiban egy igen jó forgalmu helyen lévő ház, a melyben **korcsma, mézszárszék és fűszerüzlet-helyiség teljes felszereléssel** van, hozzá szép és **kényelmes lakás, remek kert, jó nagy állás, külön baromfi-udvar, jó kút** kitünő vízzel, **kuglizó, istálló, három hizlaló** stb. tartozik, szabad kézből eladó. — Értekezhetni lehet ugyanott a **tulajdonos megbízottjával.** 1-2 **JÁNOSI LEGRÉGIBB VENDEGLŐJE.**

Várgedén

üdülni szándékozók szives figyelmét felhívom, hogy közvetlen a fürdő közelében — a volt jegyzői lak helyén — **május hó 1-től** kezdődőleg

étkezdet

nyitottam, hol a fürdőidény tartama alatt **reggeli, ebéd, uzsonna** és **vacsorára** abonenseket — mérsékelt árak mellett — elfogadok úgy helyben mint házon kívüli étkezésre.

Ugyanitt **három szoba** butorozva fürdőző vagy üdülni szándékozók részére kiadó. — Az ételek izletessége, a mérsékelt árak, a tisztaság és pontos kiszolgálata a hosszú éveken át Rimaszombat, Putnok és Sajószentpéteren eltöltött vendég-lősi minőségem kezkesedik.

Levélbeli tudakozódásokra készségesen válaszolok. — Szíves pártfogást és számos látogatást tisztelettel kér

Tóth Pál.

5-*

Valasz kay Rezső

× óra- és ékszerüzletében ×
10-* egy jó házból való fiu

tanulóul felvétetik.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

547. sz. — A m. kir. belügyminiszterium folyó évi április hó 3-án 31902/912. II. b. számú rendeletével a vármegyei székház vízvezetési és csatornázási munkálatait engedélyezte.

Ezen munka kivitelének biztosítása céljából az **1912. évi junius hó 24-ik napjának d. e. 10 órájára** a rimaszombati m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt írásbani egységáras versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat „Ajánlat a Gömör-Kishontvármegye székházának házi vízvezeték és csatornázási munkálataira” felirással az ajánlati költségvetéssel együtt a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az ajánlati költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bánatpénznek az állampénztárnál (kir. adóhivatal) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó terv és előmért nevezett kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők és ugyanott az ajánlati előmért is ivenként egy koronáért megszereshető.

Az ajánlati költségvetésben az „egységár” rovatban a felajánlott egységáras arabs számokkal és alatta betűkkel is világosan kiirandók és az „Összesen” rovatban az összegek beirandók és azok végösszege megállapítandó.

Az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői az ajánlatok felbontásánál jelen lehetnek. Minden ajánlattevő az ajánlatok beadására kitűzött határnaptól számított 6 hétig kötve marad ajánlatához.

Oly ajánlattevők, kik a kir. államépítészeti hivatal előtt ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket az illetékes iparkamara bizonylatával igazolni.

Az ajánlat és ajánlati költségvetés ivenként egy koronás bélyeggel ellátandó.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Rimaszombat, 1912. május 25-én.

Wuffka Ernő, kir. műszaki tanácsos.

JELLENLEG
LEGJOBB TAKAREKTŰZHELYEKET
GYÁRTJA!
HLOZEK JÁNOS CÉG
RIMASZOMBAT, TELF. 47
ANVAGHÉRTAKARANTAS NAGY
50/TUZELO
KÉPES ARJEGYZÉK
INGYEN

Eladó borbély-üzlet.

Rimaszombat város legjobb forgalmu helyén: a **Rákóczy-utca 11-ik számú házban** egy egészen újonnan berendezett és igen jó forgalomnak örvendő borbélyüzlet, minden felszereléssel együtt eladó. — Értekezni lehet: **Lecső Ferencz** szikvizgyárossal Szijjártó-u.

Akar Ön

tartós, könnyű hajtású strapa

kerékpárt olcsón vásárolni?

ugy forduljon bizalommal

Valaszky Rezső

újonnan megnyílt óra-, ékszer- és kerékpár-üzletéhez 15—*

Rimaszombatban.

Különlegesség új rendszerű dupla áttételes

hegymászó kerékpárokban.

Nagy választék kerékpár alkatrészekben.

Régi kerékpárokat a legmagasabb árban beváltok vagy javításba elfogadok.

Hirdetmény.

481. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbíróságnak 1911. V. 1792/7. számú végzése következtében dr. Óváry Elemér kolozsvári ügyvéd által képviselt Bratsek János javára 1296 K 30 fill. s jár. erejéig 1911. évi aug. hó 29-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 942 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróság 1911. évi V. 432/4. számú végzése folytán 1296 korona 30 fillér tőkekövetelés, ennek 1906. évi junius hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 200 kor. 23 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban, Honvéd-utca 1-ső sz. alatt leendő megtartására **1912. évi junius hó 15-ik napjának** d. u. 3 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszombat, 1912. évi junius hó 2-án.
Gasko, kir. bir. végrehajtó.

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.** ház, melynek földszintjén két **bolthelyiség** és egy lakás, az emeleten pedig egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó mindenféle mellékkeliségekkel szabad kézből eladó. — A vételár- és feltételek felől értekezni lehet ugyanott **Gondkievits Ferenczné** tulajdonossal. 30—*

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izlése-
:: sen, jutányos áron eszközöl ::

Rábely Miklós és Fia könyvkötészete

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

☛ KASZINÓ-ÉPÜLET. ☛

Kiadó üzlethelyiség.

Fazekaszsaluzsányban a köz-
:: ség tulajdonát képező ::

vegyeskereskedés

berendezéssel és megfelelő lakással együtt **junius 1-től** bérbe kiadó. Értekezni lehet: **Fischer József** főbérrelvel **Susány**, u. p. Osgyán. 1—2

Hirdetmény.

A „Miskolczi Hitelintézet” áru- és terményraktáraiban az ez idei **XX-ik évi gyapjuvásár**

beraktározással egybekötve 1912. junius hó 12. napján tartatik.

Részletes felvilágosítással szívesen szolgál:

3—3 A Miskolczi Hitelintézet Részvénytársaság Igazgatósága.

☛ Utánnnyomás nem díjazatik. ☛

Háztulajdonosok figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk Rimaszombat város nagyérdemű közönségének tudomására, hogy alólírottak a helyben végzendő **vízvezetési házi berendezések s csatornázási munkák** szerelésére társultunk. **A vízvezeték házi berendezési tárgyai**ból **Zsuffa Kálmán üzleti helyiségeiben Deák Ferencz-utca 24. házsám alatt közös** :-: :-:

MINTA RAKTÁRT

nyitottunk. Kérjük annak megtekintését. — Felszólításra **díjmentes részletes költségeloirányzattal** szolgálunk. — Rozsnyón és a fővárosban s több külföldi városban **e téren** szerzett tapasztalataink s ily munkát állandóan végzett személyzetünk teljes garanciát nyújtanak. Az általunk szerelt berendezésekért s árukért szavatolunk. — Szíves érdeklődést, megkeresést vagy megbízást akár Zsuffa Kálmán, akár Lipták és Juhász Rozsnyón czimén kérünk.

Tisztelettel:

Zsuffa Kálmán, Lipták és Juhász.

11—*

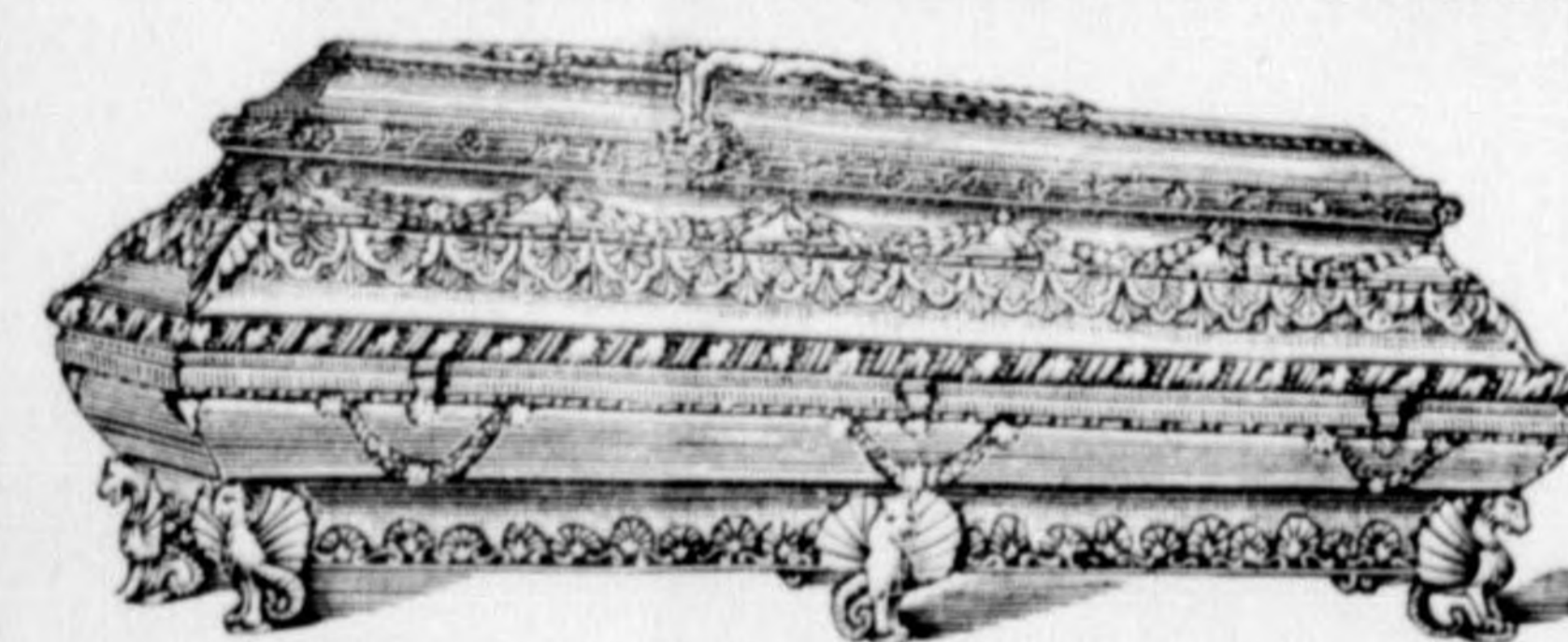
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

10—

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF-féle temetkezési vállalat a Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**”-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindenféle **érc- és fakoporsókból,**

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekből, minéltogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.